

שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק פרשת וירא י"ח חשוון ה'תשע"ג | גליון 527

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו וסוף פיננו שליט"א

מעשי אבות סימן לבנים

"ויגש אברהם ויאמר האף תספה, צדיק עם רשע. אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר האף תספה ולא תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה" (יח, כג-כד).

אברהם אבינו מסר את נפשו למען הצלת אנשי סדום, ולא בגלל שלוט בן אחיו היה דר עימם, אלא כאבו של אברהם אבינו היה על כל אחד ואחד מאנשי סדום, שדרו בכל חמשת הערים, ורצונו ושאיפתו הייתה שכולם יינצלו ממיתה ויחזרו לדרך הטובה ולאמונה בה'.

ומבא במדרש (ב"ר מטח) **"ויגש אברהם"** - רבי יהודה אומר הגשה למלחמה, רבי נחמיה אומר הגשה לפיוס, רבנן ואומרים הגשה לתפילה. רבי אליעזר פשט לה, **אם למלחמה אני בא, אם לפיוס אני בא, אם לתפילה אני בא.** והיינו, שאברהם אבינו הכין את עצמו בכמה צורות בכדי ללמוד זכות על אנשי סדום, ותפילותיו ובקשותיו היו בחזקה, עד שהיו בבחינת 'מלחמה'. והנה לכאורה רואים אנו שתפילתו - מלחמתו של אברהם אבינו לא עשתה פירות, ולבסוף אנשי סדום נאבדו מן העולם, במהפכה הגדולה שהפך ה', ובאש והגפרית שהומטרו עליהם מן השמים. וא"כ להיכן הלכו כל אותן התפילות שהעתיר אברהם אבינו, ואיזה רושם ותועלת עשו, וכי לחינם היו כל תחנוניו ותפילותיו?!

נראה, לבאר, שכל מעשי האבות הקדושים הם לא רק לשעה אחת, אלא מעשיהם מועילים לכל הדורות הבאים אחריהם. ומעשה האבות הקדושים נמשל ל'זרע', וכשם שבזרע אחד קטן טמונים כל הכוחות שיש בעץ ובפירות, אלא שצריך רק לזרוע את הזרע באדמה ולהוציא את אותם הכוחות מן הכח אל הפועל, ואח"כ

צומח אילן גדול מלא ענפים ופירות. כך במעשי האבות הקדושים היו אצורים כוחות וסגולות רבות, וממעשיהם נמשכו והשתלשלו לעם ישראל הבאים אחריהם שפע רוחני גדול. לכן למרות שתפילת אברהם אבינו לא הועילה לאנשי סדום להצילם, מכל מקום בתפילותיו זרע אברהם אבינו והניח את היסודות, ופתח את הפתח של ההצלה, שעשרה בני אדם יוכלו להגן ולהציל על כל בני עירם. ומכח בקשת אברהם אבינו נקבע יסוד שיחידים יכולים להציל ולהגן בכוחם על רשעים מרובים, ועשרה בטלנים שבעיר יבטלו כל מיני גזירות רעות וקשות (עי' מגילה פ"א מ"ג). שהרי הקב"ה הסכים לבקשתו, שעשרה צדיקים יגנו על כל רשעי העיר, רק שלא נמצאו בעיר סדום עשרה צדיקים, אבל במקום שימצאו, אכן יגינו ויצילו את כל העיר כולה. וזה מה שפעל אברהם אבינו לכל הדורות כולם.

מעשי אבות סימן הם לבנים, והאבות הקדושים במעשיהם פעלו ויצרו שורש טוב ומועיל, שממנו בא שפע של קדושה לבניהם אחריהם ולכל הדורות. וכך כל אדם במעשיו בונה כוחות וזרע זרעים, שיש בהם כח לדורות הבאים. לכן יש להקפיד הקפדה יתירה על חינוך הבנים והבנות מראשית דרכם, כדי שהשורש החינוכי שלהם יהיה טוב, וגם כי יזקין לא יסור ממנה. ומאידך אם רואה אדם את ניצני הקלקול ושורשי הרע של בניו בקטנותם, מיד צריך לעמוד בכל תוקף ולעקור בחכמה את ההנהגות והטבעים הרעים, ואז בע"ה יזכה לשפע של הצלחה ונחת, ובניו כשתלי זתים יהיו סביב לשולחנו.

דברי הימים

שכונת

'משכנות שאננים'
י"ח בחשוון ה'תרכ"א

בימים שלפני מלחמת העולם הראשונה היה הישוב היהודי בארץ הקודש דל. רבים מבין תושבי הארץ קבעו משכנם בירושלים עיר הקודש בתוך תחומי העיר העתיקה שבין החומות. כהתגוננות מפני שוודים וחיות רעות שהילכו מחוץ לחומות, היו נועלים את שערי העיר העתיקה בדרת הליל. באותה תקופה הגיע לביקור בארץ ישראל השר והנגיד היהודי **סר משה מונטיפיורי**. שסייע רבות ליהודי ארץ ישראל ובפרט ליהודי ירושלים. באמצעות תרומה הגונה מירושתי של הנדיב היהודי-אמריקאי **יהודה טורא**, רכש משה מונטיפיורי שטח מחוץ לחומות ירושלים על מנת להרחיב את מקום מגורי היהודים בעיר, הוא השיג אישור מיוחד משליט האימפריה העותמאנית המתיר לו כאורח אנגלי לקנות שטח אדמה בארץ ישראל. השכונה הראשונה שנבנתה והיוותה אבן היסוד להתרחבות העיר ירושלים, והכילה כשש עשרה דירות מרווחות, בתי כנסת ומוסדות ציבור. במטרה לסייע לפרנסת יהודי השכונה הוקמה בשכונה טחנת קמח הפועלת מכוח הרוח. הטחנה שעבדה רק בפרק זמן קצר, הובילה להוזלה משמעותית במחיר הקמח.

בי"ח במרחשוון ה'תרכ"א (1860), הסתיימה בניית השכונה החדשה שנקראה בתחילה בשם **'חצר יהודה טורא'**. מאוחר יותר הוסב שמה ל**'משכנות שאננים'** על פי הפסוק בספר ישעיהו (לב, יח) **'וישב עמי בנה שלום ובמשפחות מקבצים ובמנוחות שאננות'**, כדי לעודד יהודים לעבור לגור בה על אף המצב הביטחוני הקשה ששרר במקום.

תקופות קשות עברו על תושבי השכונה, לאחר מלחמת העולם הראשונה נוספו לצידה שכונות יהודיות נוספות 'מחנה ישראל', 'נחלת שבעה' ו'מאה שערים', וירושלים החדשה שמחוץ לחומות הלכה והתרחבה.

השיעור השבועי

מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א

יתקיים בימי חמישי בשעה 21:00 בהיכל ישיבת שובה ישראל רח' שבט בנימין 34 רובע י"ב אשדוד

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע ואת דבר התורה היומי

מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א | להרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

ניתן להקדיש את העלון לברכה, לישועה או לעילוי נשמת, לפרטים 08-8679897

ר"ת	יציאת השבת	כניסת השבת	ירושלים
18:04	17:25	16:13	ירושלים
18:00	17:26	16:28	ת"א אשדוד
17:58	17:24	16:17	חיפה
18:01	17:27	16:28	ב"ש

פֶּתַח הָאֵהָל

"וַיֵּשֶׂא עֵינָיו... וַיֵּרָא וַיֵּרֶץ לְקִרְאָתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל" (ב, יח, ב) אברהם אבינו רץ "לְקִרְאָתָם" בשמחה, להראות להם שהוא שמח בבואם ורוצה שיכנסו לאהלו. מצוות הכנסת אורחים כלולה בג' בחינות, שהם **מחשבה, דיבור ומעשה**. בחלק המעשה צריך האדם לתת לאורחו אכילה שתיה ולינה. מצד הדיבור יש לדבר עם האורח ולשמחו. אך החלק העיקרי במצוה זו תלוי דוקא **במחשבה** – לקבל את האורח במאור פנים ובשמחה מכל הלב, כי הארת הפנים נותנת לאורח את תחושת הבטחון והנינוחות, כמו שאמרו חז"ל (כתובות קיא): **אמר רבי יוחנן טוב המלבין שינים לחברו יותר ממשקהו חלב**. במאור פנים משפיע האדם על כל סביבתו. אין לך אדם שאינו זקוק למאור פנים מהשני, ובפרט איש ואשה שאינם יכולים לחיות יחד מבלי שיאירו פניהם אחד לשני. מבלי משים, לרוב מפני טרדות היום, והעיסוקים הרבים, פנינו חתומות ואינם מביעות דבר, יתכן גם שהאדם עצמו אינו מודע לסבר פניו. אלא, שפנים חתומות נותנות תחושה לבן הזוג שאיני חפץ כעת בקרבה. גם אם תחושה זו לא נכונה, בכל אופן הפנים משדרות ריחוק. מצינו בברכת כהנים, שישראל צריכים לעמוד **פנים כנגד פנים** מול הכהנים ולכוון ליבם לקבל את ברכתם כדבר ה', מכך הם נעשים שותפים בברכת הכהנים. אמרו חז"ל **'כלום יש עבד שמברכין אותו ואין מסביר פנים?!'**! אם אנו רוצים להתברך בברכת **'יָאֵר ה' פְּנֵינוּ אֵלֵינוּ'** אנו צריכים להראות פנים שאנו רוצים להתברך. אף בביתנו אנו, אם חפצים אנו בקרבת בן הזוג, צריכים אנו להסביר לו פנים ולהראות לו שחפצים בקרבתו. אם נחתום את פנינו, ולא נשים ליבנו לסבר הפנים, לא נתפלא איפוא שנרגיש ברבות זמן כי אירת ריחוק נושבת בביתנו... אחד הזמנים החשובים ביותר להארת פנים בין בעל לאשה, הוא **'מִפֶּתַח הָאֵהָל'** – המפגש על מפתן הדלת. כשבן הזוג נכנס לבית לאחר פרק זמן שלא שהה בו, ראוי לקבל את פניו במאור פנים, בחיוך מכל הלב, להניח לרגע את כל העיסוקים על מנת להתעניין בשלומו ולהראות לו ששמחים באמת בחזרתו. רגעים אלו נחרטים בתודעתו של בן הזוג כרגעים נעימים, ויובילו לכך שהוא ישמח לשוב לבית לאחר עיסוקיו ללא רצון או צורך להתעכב יתר על המידה. אף על בן הזוג השב לביתו להאיר את פניו לבן הזוג הנמצא בבית, ולהראות שיש בליבו שמחה לשוב לבית ולפגוש את בן הזוג, לשוחח עימו ולשתף אותו בקורותיו, דבר המוביל לתחושת אחוה ושיתוף, **'וַיִּמְּוּ הַפְּנִים לַפְּנִים כִּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם'...**

גְּדוּל הַשְּׁלוֹם

"וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרַי בְּלִתי הִתְּהַלֵּךְ לִי עֲדָנָה וְאֵדִי זָקֵן" (יח, יב) דרשו חז"ל (מדרש רבה, נשא), **גדול השלום שהקב"ה שינה בדבר מפני השלום שנאמר (יח, יג) 'הֲאֵף אֶמְנָם אֵלֶּךָ וְאֵינִי זָקֵן'.** **הצדיק המוסמך רבי יאשיהו פינטו זצוק"ל** שואל בספרו **'מאור עיניים'** (יבמות ס"ה): למה הוצרך הקדוש ברוך הוא לשנות, וכי אברהם אבינו ע"ה היה מקפיד בעניינים אלו, שאמרה שהוא זקן ולא היא. והרי אפילו הדייט שבהדייטות, גנאי לו אם יקפיד בעניינים אלו, לומר אם הוא הזקן או אם אשתו היא הזקנה? אלא, שאמרה שרה, הן אמת ראיתי ראה אחת מנס שנעשה לי, שנתחדשה לי עדנה ונערות **'אַחֲרַי בְּלִתי'**. ואף על פי שכשהייתי נערה וקטנה - לא ילדתי. עכשיו שבא לי הנערות שלא בטבע אלא בנס - אפשר שגם יהיה לי נס ואלד. אבל העיכוב הוא מאת אדוני שהוא זקן, כי שמה אינו ראוי לנס כמותי. והנה בדבר הזה היה זלזול ברור לאברהם, בהיותה אומרת שהקדוש ברוך הוא עשה לי נס, כי ראויה היא לנס, אבל אברהם לא נעשה לו נס להחזירו לנערות, ומוכח מכך שיפה כחה מכחו של אברהם, ויש קפידא גדולה על מה שאמרה. לכן שינה הקדוש ברוך הוא ואמר לאברהם שכך אמרה, **'הֲאֵף אֶמְנָם אֵלֶּךָ'** - לומר, שמתפקת היא אם תהיה ראויה להיעשות לה נס נוסף בלידה, **'וְאֵינִי זָקֵנִיתִי'** - מלעשות לי נסים רבים בזה אחרי זה.

אחד, ובפרט במחיצת עובדי עבודה זרה.

אִיִּה שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֵהָל (ט, ט)

מדוע שאלו המלאכים על שרה אשת אברהם? מבאר בעל **'כתב סופר'**, שכאשר ראו המלאכים את כל השפע הגדול שהכין להם אברהם אבינו, שלכל אחד טרח ושחט עגל בפני עצמו, והכין לכבודם כמויות מזון שברור שלא יכלו לאוכלם, אך כיון שרצה לכבדם הכין להם כל כך הרבה לסעודה אחת. לכן שאלוהו: איזה שרה אשתך? כנראה שאינה נמצאת בבית, ולכן הכנת בנדיבות כה רבה, כיון שאינך יודע לכוון את הכמות המתאימה, אך אם אשתך הייתה בבית לבטח הייתה מגישה לנו כמות פחותה של מזון. מיד ענה ואמר אברהם אבינו: **'הִנֵּה בָאֵהָל'**, הלא אשתי נמצאת באוהל והיא טרחה יחד איתי להכין את כל שפע המזון, וחלילה עינייה לא צרה בכס. לכן ברכוהו **'שׁוּב אָשׁוּב אֵלֵינוּ כָּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה בֵּן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ'**, כי אמנם בדרך הטבע אינה ראויה שרה ללדת, אך כיון שנהגה עמנו בצורה שאינה טבעית, כן יגמול לה ה' **מדה כנגד מדה**, ותפקד בצורה שאינה טבעית.

אל נא תעברו מעל עבדך (ג, יג)

דרשו חז"ל (שבת קכז): **גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה**. נוהג היה בעל ה'חפץ חיים' רבי ישראל מאיר הכהן זצוק"ל, שכאשר באו אורחים למעוננו בליל שבת, היה מיד פותח באמירת הקידוש, בלי לשיר 'שלום עליכם' ו'אשת חיל' ושאר תפילות, ורק אחרי שנטלו ידים לסעודה, היה אומר את הזמירות הנהוגות. פעם שאלוהו, מדוע משנה הוא מן המנהג המקובל, ואינו אומר קודם הקידוש את 'שלום עליכם'? ענה ואמר במתק לשונו: האורחים מסתמא רעבים הם, וקשה להם להמתין עד שאגמור לשורר את 'שלום עליכם', על כן מיד אני מקדש על היין, כדי שיוכלו לשבור את רעבונם וצמאונם. אך המלאכים, שאין להם צורך באכילה ושתייה, ואינם חשים רעב וצמא, יכולים הם להמתין מעט עד שנקרא להם 'שלום עליכם מלאכי השרת'. כי אם גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני השכינה, ודאי שגדולה היא מהקבלת פני המלאכים.

וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר וַיִּקַּח לֶחֶם וְחֻמַּת מֵיִם (כז, יא)

כותב **'רבנו בחיי'**, הלא לאברהם אבינו היה רכוש רב, כסף וזהב לרוב עבדים וגמלים ועבודה רבה, ומדוע שילח בחוסר כל את הגר ובנה ישמעאל, שעליו התפלל **'לֹא יִשְׁמַעְאֵל, יִחְיֶה לְפָנֶיךָ'** (יח, יג), ורק עם כיכר לחם וחמת מים הוציאים מביתו? אלא, ראה אברהם אבינו בנבואה, שעתידיים בני בניו להשתעבד תחת ידי בני ישמעאל, שישנאו את בניו שנאה גדולה, שאין אומה בעולם שהיו שונאים לישראל כמו בני ישמעאל. לכן התנהג אברהם עם ישמעאל כדרך שראוי להתנהג עם שונא, כמו שאמר שלמה המלך בחכמתו (משלי כה) **'אם רָעַב שֹׁנְאֵהוּ הֵאֱכִלְהוּ לֶחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקָהוּ מַיִם'**.

וַאֲקַחְהָ פֶתַח לֶחֶם וְסַעֲדוּ לְבָבְכֶם אַחַר תֵּעֲבְרוּ (יח, ה)

הצדיק בעל **'אהבת ישראל'** מוויז'ניץ זצוק"ל היה נוהג לומר: "צריך להיות טוב לכל אחד, אבל לא עם כל אחד". שהרי אברהם אבינו אומר לשלשת אורחיו, שנדמו לו כערביים עובדי עבודה זרה, ואקחה פת לחם וסעדו לבכם, וטרח והכין להם סעודה שלמה, שחט לפניהם שלשה עגלים, והכין להם שלשה לשונות בחרדל. אך, למרות שטרח לקראתם את כל הטרחה הגדולה הזו, מיד ציווה עליהם **'אחר תעברו'**, כלומר, אחרי שתסעדו את לבכם ותנוחו מעמל הדרך, מיד תעברו מעל פני ולא תתעכבו באהלי. כי אמנם צריך להטיב לכל אחד, ולתת לו את כל מחסורו, אך לא צריך להישאר ולהיות במחיצת כל

ביקור חולים

אמור חז"ל (סוטה יד.) מאי דכתיב (דברים יג, ה) "אחרי ה' אלוקים תלכו" וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה? והלא כבר נאמר (דברים ד, כד) "כי ה' אלוקיך אש אכלה הוא". אלא להלך אחר מדותיו של הקב"ה... הקב"ה ביקר חולים, דכתיב (יה, א) "וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלָיו מְזוּרָא", אף אתה בקר חולים.

גדולה ביותר מצוות ביקור חולים, אמרו חז"ל (בי"מ ל.), כל המבקר את החולה נוטל אחד מששים מחוליו. האם יש מצווה לבקר גם חולה הנמצא ללא הכרה, כשהוא אינו מבחין כלל שמבקרים אצלו?

שלושה טעמים במצוות ביקור חולים: עיקר מצוות ביקור חולים היא להתעניין בצרכי החולה, ולהושיט עזרה בכל הנדרש. מסופר בגמרא (נדרים לט) על רב חלבו שחלה. למרות שרבו רב כהנא הכריז בפני כולם על מחלתו, אף אחד לא בא לבקרו. אמר להו [לתלמידיו]: לא כך היה מעשה בתלמיד אחד מתלמידי רבי עקיבא שחלה, לא נכנסו חכמים לבקרו, ונכנס רבי עקיבא לבקרו, ובשביל שבידו וריבצו לפניו [שכיבד את הרצפה ושפך עליה מים כדי לנקותה] - חיה, אמר לו [התלמיד לרבי עקיבא]: רבי, החייתני!! יצא ר' עקיבא ודרש: כל מי שאין מבקר חולים - כאילו שופך דמים.

הטעם השני הוא להתעורר לבקשת רחמים על החולה. אמרו חז"ל (נדרים מ.) כל המבקר את החולה - גורם לו שיחיה, כיצד? אלא על ידי שמבקר את החולה מתעורר ליבו לעורר עליו רחמים בתפילה שיחיה, ובפרט שהשכינה עומדת למעלה מראשותיו של החולה, התפילה נשמעת ביותר. וכבר כתב הרמ"א (יו"ד ס"ו שלה ס"ד) "וכל שביקר ולא ביקש עליו רחמים, לא קיים המצוה".

הטעם שלישי למצוות ביקור חולים כתב הרמב"ן בתורת האדם (מובא בב"י יו"ד ס"ו שלה), 'וימצא נחת רוח עם חבריו', לדבר עימו ולעודד אותו ואת סובביו על מנת לחזקם.

נמצא שגם אם החולה חסר הכרה או שלא מבחין בבאים לבקרו, מכל מקום ודאי שמקיימים מצוות ביקור חולים כשמבקרים אותו על מנת לדאוג לצרכיו ובודאי שמצבו מעורר ביותר להתפלל לרפואתו ואף על מנת לחזק את הסובבים אותו ולעודדם, וכל זאת, במידה והביקור אינו מפריע או גורם לחוסר נוחות לחולה.

מסופר על הצדיק רבי אריה לוי זצוק"ל שהיה מוסר נפשו לבקר חולים, ופצועים, אף כשהיו ישנים או חסרי הכרה. כדי להתפלל ליד מיטת החולה, והיה מקפיד לפסוע ברגליו לבקרם על מנת להקביל את פני השכינה השורה מעל למראשותיו של החולה.

לשון מדברת גדולות

"ואל הבקר רץ אברהם ויטח בן בקר רץ נוטוב" (יה, ז) אמרו חז"ל (בי"מ פז) ג' פרים היו כדי להאכילן ג' לשונות בהרדל. מדוע לא הסתפק אברהם אבינו בפר אחד עבורם, שיש בשרו כדי להאכילם די והותר?

ידוע שכח הלשון גדול מאוד, שהרי "מִנְתַּח וְחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן" (משלי יח, כא). מי שאינו שומר ונוצר את לשונו עונשו גדול מאוד כפי שאומר דוד המלך (תהילים יב, ד) "יְכַרְתֶּה ה' כָּל שִׁפְתֵי חֲלָקוֹת לְשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדוּלוֹת", ומאידך כאשר אדם שומר ונוצר את לשונו "שֹׁמֵר מִצְוֹת נַפְשׁוֹ" (משלי כא, כג). אברהם אבינו הבחין שביום כל כך חם ובווער כתנור, הולכים שלושה ערבים סוחרים למלאכתם, וראה בכך את מסירות נפשם הגדולה איך שמסכנים את עצמם בשביל הממון, אפילו ביום שהכל נשארים בביתם להנצל מן החמה. ועל כן סבר אברהם אבינו, שבוודאי לאנשים אלו יש כוחות נפש גדולים ועצומים, ומשום כך יש להם אומץ ומסירות כ"כ גדולה עבור עסקיהם, והלא אם ינצלו את מסירות נפשם לאמונה וגמילות חסדים בודאי יהיו מופלגים במעשיהם הטובים. ונדמו לו אותם המלאכים כסוחרים ערבים, והסוחרים דרכם להשתמש בפייהם לשבח את סחורותיהם, ועיקר כחם הוא בלשונו. לכן הפליג במעשיו בכדי לקרבם, ושחט להם ג' פרים כדי להאכיל כל אחד ואחד מהם לשון בהרדל, כדי לרמוז להם וללמדם על הכח הגדול שמופקד ביד האדם בלשונו.

רבי דוד בן זמרה - הרדב"ז - כ"א בחשוון ה'של"ד (1574)

לאורם נלך

כעשר שנים כותב עליו בהקדמתו לספרו 'שהיה לו כתר תורה' - לאור פלפוליו ילכו ההולכים בחושך, ותשובותיו לכל שואל מכל העולם... וכתר העושר - אוצרות מרגליות... וכתר שם טוב - עולה על גביהם...! ארבעים שנה הנהיג הרדב"ז את יהודי מצרים ביד חזקה וברוח טהורה, ללא עוולה או משוא פנים. בנועם הנהגותיו ובגודל תפארתו הרבה תורה בישראל ותיקן כמה תקנות. ישיבתו הגדולה בקהיר משכה אליה תלמידים רבים, מבין תלמידיו נמנו רבי יצחק לוריא אשכנזי - האריז"ל, רבי בצלאל אשכנזי בעל 'השיטה מקובצת', ורבי יעקב קאשטרו שהיה ראש רבני מצרים, זיע"א.

בשנת ש"ג עזב את מצרים ועלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים. אלא שמושל העיר שקינא בעושרו הרב הטיל עליו מס כבד מאד, דבר שגרם לעזיבתו של הרדב"ז את ירושלים ועקירתו לעיר צפת, כשהוא בן ע' שנים. בהגיעו לצפת חלקו לו כבוד מרן ה'בית יוסף', והמבי"ט, רבי משה ברבי יוסף מטיראני. מגודל קדושתו זכה הרדב"ז לגילוי אליהו. הרדב"ז נפטר בשיבה טובה בכ"א בחשוון ה'של"ד (1574) בהיותו כבן צ"ה או קי"א שנים, ונטמן בבית העלמין העתיק בצפת, זיע"א.

"והוא ישב פתח האהל" אין לו לאדם אלא לפתוח את הפתח, ואפילו שיהיה סדק קט כחודו של מחט. ואז יסייע לו ה' ויפתח לו פתח כפתחו של אולם גדול.

היפלא מה דבר

שמעו את הצעקות המזורות הטריח את עצמו לצאת מחדרו, ועצר ברגע האחרון את האסון שעמד להתרחש. הוא ביקש להכניס אליו לחדר את הנער יצחק. גם כאן הוסיף יצחק לזעוק ולצעוק 'אני רוצה את אחותי בחזרה, ללא כל שהיות!'. המפקד הביט משועשע, תעוזתו של הצעיר היהודי הפליאה אותו והוא בחר לשטות בו ואמר לו כשהוא מביט בו במבט קר ושטני 'אוכל להשיב לך את אחותך, בתנאי... שיצמחו לך שערות בכף ידך!'. בתרבות הגרמנית השטן מתואר עם שערות בכף ידו. יצחק הצעיר לא התרגש מהתנאי והוא משיב למפקד 'ואם אראה לך שצמחו לי שערות בכף ידי תשיב לי את אחותי?!'. המפקד עונה לו בקור רוח 'כבר אמרתי לך את דברי... או אז פשט יצחק את ידו לפני המפקד וחשף את כף ידו השעירה. התפקידים התחלפו באחת, המפקד שראה לנגד עיניו את תיאורו של השטן, חישב להתעלף והוא זעק באימה 'השיבו לו את אחותו וסלקוהו מכאן מיד'... רק כאשר ראה יצחק את אחותו לפניו שבה אליו נשימתו הסדירה. הוא אחז בידה של אחותו המבוהלת, וכבר פתחו השניים בריצה וברחו מהמקום כל עוד נפשם בס. השנים חלפו, יצחק ואחותו שרדו את המלחמה הקשה, ומצאו את עצמם בדרך לארץ ישראל. לאחר שנים רבות כשרבי יצחק סלוצקי נרגע מעט ממוראות המלחמה, והבין את עוצם הנס שנעשה לו, הוא החל לספר את סיפורו בין חבריו. מה מאד התפלאו החברים כשחשף רבי יצחק את כף ידו השעירה באופן לא טבעי. והם כרו אזניים לשמוע כשהם מבינים שלרבי יצחק יש 'המשך' או בעצם 'התחלה' לסיפורו, וכך סיפר: לאבי היתה מאפייה גדולה בפולין שאיכות התוצרת שלה נודע למרחוק, מאפייתו של אבי היתה מתקדמת באופן יחסי לאותה התקופה והוא רכש מערבליים אוטומטיים ותנורים מקצועיים שהיו באותה התקופה. כילד קטן אהבתי להסתובב במאפייה הגדולה ולהביט במכונות בפעולתן. אלא שפעם אחת בהיותי כבן שבע, לא באתי על סיפוקי בהביטי במערבל הגדול, הלש את העיסה, אלא הכנסתי אף את ידי כדי לחוש בתנועתו. בחסדי הבורא לא נפגע ידי פגיעה מהותית, אך העור של כף ידי נתלש והקרע היה מאיים ומפחיד. מיד הבהילוני לבית החולים. שם חתכו הרופאים פיסת עור ממקום אחר בגופי והשתילו אותה בכף ידי. הרופאים לא לקחו בחשבון שפיסת העור שהם חתכו על מנת להשתיל, היתה ממקום שעיר בגוף. וכך כשגדלתי צמחו לי שערות על כף ידי, לצערי ובפרט לצערה של אמי, שהיתה כל פעם מזכירה לי להטמין את ידי בכיסי מכנסי. רבות סבלתי משערות אלו, חברי גלגלו עלי ואני התביישתי בכך מאד. אלא שבאורא העולם שמכוון אותנו בהשגחה פרטית, הכין כבר אז את הצלתינו המופלאה...

מלחמת העולם השנייה, מלחמה שזכרה מרעיד גם לב אבן, משתוללת במלוא עוזה. ענני המלחמה משתלטים על אירופה ומוותירים אחריהם אדמה חרוכה. היהודים נשלחים לאושוויץ, מבלי לדעת את האמת המרה הטמונה ביעד אליו הם נשלחים. משפחת סלוצקי הנכבדה שגרה בפולין, היתה בין המשפחות היהודיות הראשונות שהושמדו בתאי הגזים. אלא שברחמי הבורא בנם יצחק בן השש עשרה ואחותו הצעירה ממנו, הצליחו להמלט בדרך לא דרך, מצפורני החיה הנאצית. הם שמו פעמיהם אל הכפר הסמוך למקום מגוריהם וזכו למחסה. מיד שהבחין בהם גוי אחד מתושבי הכפר, נכמרו עליו רחמיו והחליט להסתירם אצלו למרות הסכנה. שכניו הגויים שיתפו עימו פעולה ושמרו על קשר של שתיקה, בידעם שהם מסכנים בכך את חייהם.

במרתף צר וטחוב הסתתרו האב והאחות מאימת הנאצים. יצחק האב הגדול, שם לעצמו מטרה לשמור על אחותו הצעירה ולהגן עליה בכל כוחו. הוא אסר על אחותו לצאת מהמחבוא, ובמשך תקופה של חודשים ארוכים היה יוצא בהחבא לחפש אחר מזון להחיות את נפשם, כשמדי פעם היה עולה בידו להשיג אף בגד חם או מצרכים אחרים לרווחת אחותו.

באחד הימים, בשובו מגיחתו אל העולם שמוחוץ ל'בונקר' האישי שלהם, הבחין בתכונה חשודה סביב מקום מחבואם. מיד נכנס אל המרתף, ולא מצא בו את אחותו. מבלי לחשוב על הסכנה שבדבר יצא אל הרחוב ושאל את העוברים ושבים, אם ידוע להם לאן נעלמה אחותו. בזהירות רבה הפנו אותו כולם כאחד, לעבר המפקדה הנאצית השוכנת בפאתי הכפר. וכבר הוא מצא את עצמו רץ כל עוד נפשו בו לכיוון מבנה המפקדה כשהוא לא מתחשב כלל בהולכים ברחוב, מדלג על השומרים הניצבים בפתח הבניין. הוא נכנס אל המבנה בריצה כשכולו מתנשף, ליבו פועם בעוז והוא פותח בועקות שהחרידו את כל המבנה 'תשחררו את אחותי, עכשיו!!!...'

לימים, סיפר רבי יצחק בהגיעו לגיל זקנה 'איני יודע מהיכן שאבתי את האומץ, ברור לי שאילו הייתי עוצר לרגע על מנת לתכנן את צעדי, לא הייתי מעלה על דעתי כלל לעשות זאת. אלא שמחשבתי היתה נתונה באותם רגעים להגן על אחותי ולהצילה יהיה מה שיהיה'.

הנאצים שהופתעו מתעוזתו של הצעיר, לא התרגשו כלל מקריאותיו וכבר נשלפו רובים וכוונו לעבר יצחק הצעיר שלא חדל מלזעוק. המפקד הראשי

מדבר מלח

המלח, השכבה החיצונית שלו נראת כאבנים מסותתות נוצצות. אף במדבר זה ישנם מקומות מסוכנים בהם קרום המלח מכסה על ביצה טובענית. הנוף במדבר המלח בעל המרחבים הלבנים, קסום ועוצר נשימה. בתקופות בהן נקווים מים על שכבת המלח, נוצרת השתקפות מיוחדת של הנוף במים. קרני השמש הפוגעות בשטח המישורי המכוסה כולו לבן גורמות לסינוור, ולתעתועי ראייה. המשטח הלבן האינסופי, יוצר אשליה שכל מה שנמצא רחוק נראה כקרוב אך קטן משמעותית מאשר במציאות. ההרים הרחוקים מרחק רב נראים כקרובים. תיירים רבים מנצלים את האשליה האופטית לציילומים מתעתעים ומשעשעים בהם הם נראים קרובים אך קטנים מאד, עומדים או יושבים על גבי חפצים קטנים כבקבוק, הקרובים למצלמה באמת ונראים לעומתם גדולים מאד.

מדבר המלח הגדול בעולם נמצא בדרום-מזרח איראן, רוב שטחה של אירן ממוקם באיזור צחיח ויבש, ומדבר המלח שבה נחשב למקום הכי חם בעולם. הטמפרטורה הממוצעת במדבר זה עומדת על 50 מעלות.

דרשו חז"ל (ספרי דאגדתא על אסתר) "זכר עשה לנפלאותיו" (תהלים ק"א, ד), ואף כשהפך את סדום הניח זכרון - "ותבט אשתו מאחרי ויהי נציב מלח" ועד עכשיו הוא עומד נציב מלח...

"ותבט אשתו מאחרי ויהי נציב מלח" (י"ט, כו). מדוע נענשה בכך אשת לוט? ה'אבן עזרא' מבאר לפי שחורבן סדום היה ע"י מלח, כך לקתה אשת לוט כמו כל אנשי סדום ונהפכה למלח.

קיימים בעולם **מדבריות מלח** המתאפיינים באזור מישורי, אליו זורמים באיטיות מי גשמים, נהרות ונחלים, כתוצאה ממוג האוויר המדברי והצחיח המים מתאדים במהירות, ומותיירים במקום שכבות מצטברות של משקעי מלח ומינרלים, על פי רוב שכבת המלח לבנה ובוהקת.

עובי שכבת המלח משתנה בין מדבר למדבר, במדבר לוב שבאפריקה נמצא אזור של מדבר מלח הנקרא 'שקע קטארה' ועומקו 1300 מטר מתחת לפני הים, שכבת המלח במדבר זה היתה מלכודת לכוחות רומל במלחמת העולם השנייה, כוחות הריון שהתקדמו על שכבת המלח, גרמו לקרום המלח להבקע ושקעו בתוך ביצות מלח שערכו את התקדמותם.

מדבר המלח המפורסם בעולם הוא מדבר המלח 'סאלאר' הנמצא בבוליביה שבדרום אמריקה, שטחו 12,000 קמ"ר, עובי פני השטח של שכבת המלח הוא כעשרה מטרים והוא מכיל 64 מיליארד טון מלח!. הקור השורר במדבר זה, הנמצא בגובה של 3650 מטר מעל פני הים, נותן תחושה של משטח המכוסה בשלג רך, אלא שהמלח קשה כמו סלע. במקום בו נערים